

T. B. M. M. (S. Sayısı : 155)

1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında 26.5.1988 Tarih ve 3450 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Adalet Komisyonu Raporu
(1/481, 3/583)

Türkiye

Cumhurbaşkanlığı

KAN. KAR. MD. :

39-18/A-2-88-337

KONU : 3450 Sayılı Kanun Hk.

7 . 6 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 27 Mayıs 1988 Tarih ve 681-03098 sayılı yazınız.

1. Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul olunduğu bildirilen ve ilgideki yazınıza ekli olarak gönderilen 26.5.1988 tarih ve 3450 sayılı «1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun» incelendi.

2. Yapılan düzenleme ile 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun 45 inci maddesi değiştirilmektedir.

Kanununun 45 inci maddesi aşağıdaki hükmü kapsamaktadır.

«Madde 45. — Gümrük kapıları ve yolları dışındaki yerlerden memleket dışına eşya çıkaranlar veya bunları çıkartmak için gümrüklere verdikleri beyannamelerde cins, nevi, miktar, menşe, gönderileceği yer ve ticari eşya için kıymet bakımından yanlış beyanda bulunanlar hakkında, elli bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolünür.

Şu kadar ki, bu fiillerin ayrıca suç teşkil etmesi halinde buna ilaveten ilgili kanunun hükümleri tatbik olunur.»

Bu defa madde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

«Madde 45. — Gümrük kapıları ve yolları dışındaki yerlerden memleket dışına eşya çıkaranlar hakkında eşyanın FOB değerinin bir misli ağır para cezasına hükmolünür.

Her türlü ihracat işlemlerinde bir veya birden fazla kişinin önceden anlaşarak dahi olsa, gerçeğe aykırı beyanname veya belge ibrazı ile ihracata yönelik olarak, ihracı fona tabi eşyada fon ödememek veya eksik ödemek suretiyle veya vergi iadesi,

teşvik ve benzeri her türlü uygulamalarla, Devletten haksız menfaat sağlamaları halinde faillere sağlanan menfaatin iki misli veya buna teşebbüs etmeleri halinde sağlanmaya teşebbüs edilen menfaatin yarısı oranında ağır para cezası verilir. Ancak, bu ceza menfaatin sağlanması halinde yirmi milyon liradan, buna teşebbüs edilmesi halinde beş milyon liradan az olamaz.

Bu maddenin uygulanması halinde suç konusu madde ve eşyalar müsadere edilir, hükmedilen para cezaları tecil edilemez. Para cezalarının tahsilinde, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanununun 5 inci maddesi hükmü uygulanır.»

3. Son olarak 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun 45 inci maddesinde yapılan değişiklikte üzerinde durulan husus, maddenin ikinci fıkrasında yer alan «.. birden fazla kişinin önceden anlaşarak dahi olsa..» şeklindeki düzenlemedir.

Bu suretle ihracat kaçakçılığında; «Bir veya birden fazla kişinin önceden anlaşarak dahi olsa» suç işlemesi, bir kişinin işlemiş olduğu aynı nitelikteki suç ile eşdeğer vahamette kabul edilmiştir. Başka bir deyişle kanunlarımızda (toplu) ve (teşekkül) halinde kaçakçılık olarak nitelendirilen ve ağır hapis cezalarının verilmesini gerektiren suç türleri ile «bir» kişinin aynı nitelikteki bir eylemi, bir sınır dahi getirilmeden para cezası ile tecziye edilir şekle dönüştürülmüştür.

Konuyu daha ayrıntılı olarak açıklayabilmek için, önce Kaçakçılık Kanunu ve daha sonra da Ceza Kanunu yönünden incelemek gerekir.

a) Hemen ifade edelim ki, 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunda; bir kişi tarafından işlenen kaçakçılık suçları ile teşekkül vücuda getirerek veya toplu olarak işlenen kaçakçılık suçlarında, hükmedilen cezalar çok farklıdır.

Bir kişinin, Kaçakçılık Kanununun ilgili maddelerini ihlâl etmesi halinde genelde para cezası ile tecziyesi yoluna gidilmektedir. Örneğin 25 inci ve 45 inci maddelerde olduğu gibi.

Buna karşılık kaçakçılık suçunu işlemek için teşekkül oluşturmak, teşekkül mensuplarının suç işlemesi, kaçakçılık suçunun topluca yapılması halinde genelde ağır hapis cezası hükmedilmektedir.

Örneğin Kanununun 26 ncı maddesinde, kaçakçılık ile işgal etmek maksadı ile iki veya daha fazla kimsenin evvelden anlaşıp birleşerek «teşekkül» vücuda getirmesi, başlı başına suç kabul edilmiş ve bu tür eylemlerde bulunanlara beş seneden yedi seneye kadar hapis ve yüzbin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

Ayrıca, aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince; teşekküle mücerret katılanlar hakkında üç seneden beş seneye kadar hapis ve ellibin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası verileceği açıklanmıştır.

Kaçakçılık Kanununun 27 nci maddesine göre ise; «Kaçakçılık suçu, kaçakçılık maksadı ile teşekkül vücuda getirenler ile idare edenler veya teşekküle mensup olanlar tarafından işlenirse, failler hakkında on seneden on beş seneye kadar ağır hapis»;

«Bunun dışında iki veya daha fazla kimsenin toplu olarak kaçakçılık suçu işlemesi halinde faillere sekiz seneden on iki seneye kadar ağır hapis»;

Cezaları hükmolunmaktadır.

O halde, Kaçakçılık Kanununun uygulanmasında, bir kişinin kaçakçılık suçu işlemesi ile bu suçun toplu veya teşekkül oluşturarak işlemesi hallerinde, gittikçe ağırlaşan bir ceza uygulaması mevcuttur.

b) Konunun Ceza Kanunu yönünden incelenmesinde de durum aynıdır.

Herşeyden önce (Cürüm işlemek için Cemiyet Teşkil etme) 313-315 inci maddelerde başlı başına suç sayılmıştır.

Diğer taraftan bir kişi tarafından işlenen suçlara göre çok failli suç olarak nitelendirilen eylemler, daha ağır cezalarla tecziye edilmektedir.

Somut bir örnek vermek gerekirse, Türk Ceza Kanununun 491-493 üncü maddelerinde yer alan hırsızlık suçlarında, suçların ikiden fazla kimseler tarafından birlikte işlenmesinde cezanın yukarı haddinin verileceği hüküm altına alınmıştır.

Bunun gibi Türk Ceza Kanununun 168, 183/3, 193/2, 254/2, 256, 258/2 ve 497/2 maddelerinde, ikiden ziyade kimsenin birlikte suç işlemeleri, tek kişinin aynı nitelikte bir suç işlemesine göre daha ağır ceza ile tecziye edilir bir şekilde düzenlenmiştir.

Görülmüyor ki; bir taraftan Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunda, diğer taraftan Ceza Kanununda, toplu ve teşekkül halinde işlenen suçlar daha vahim kabul edilerek, daha ağır cezalarla tecziyeleri yoluna gidilirken, bu defa 1918 sayılı Kanunun 45 inci maddesinde yapılan düzenlemede bu önemli farklılıktan vazgeçilmiştir.

Öteden beri bilinen ve bugün de benimsenen suç ve ceza politikasında esas; yeni bir düzenlemeye gidilirken «objektif, genel ve anonim» nitelik taşıyan unsurların gözönünde bulundurulması ve ülkedeki tüm yasaların birlikte değerlendirmeye tabi tutulmasıdır.

4. Esasen Yüce Meclis, 7.5.1985 tarih ve 3197 sayılı Kanunla 1918 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin dördüncü fıkrasında;

«Yukarıdaki fıkralarda sözü edilen mal veya eşyanın özel kanunlarla veya ithalat ve ihracat rejimi kararlarıyla memlekete ithali veya ihracının yasaklanmış olmaması halinde yukarıdaki fıkralarda zikrolunan hapis cezasına hükmedilmeyip sadece ağır para cezasına ve mal veya eşyanın müsadereğine karar verilir.»

Hükümünü kabul ettiği halde, 7.5.1985 tarih ve 3197 sayılı Kanunun bir defa daha görüşülmesi için 20 Mayıs 1985 tarih ve 3409 sayılı yazımızla iadesi üzerine, 5.6.1985 tarih ve 3217 sayılı Kanunla aşağıdaki fıkrayı kabul etmiştir.

«İkinci fıkranın uygulanmasını gerektiren durumlarda; mal veya eşyanın özel kanunlarla veya ithalat ve ihracat rejimi kararları ile memlekete ithal veya ihracı yasaklanmamış olmakla birlikte gümrüklenmiş piyasa değerinin otuz milyon lirayı geçmemesi ve tekele tabi maddelerden olmaması halinde, ikinci fıkradaki ağır hapis cezasına hükmedilmeyip sadece üçüncü fıkraya göre ağır para cezasına ve mal veya eşyanın müsadereğine karar verilir. Bu fıkradaki miktarı, Başbakanlık Hazine ve Dış Tica-

ret Müsteşarlığı tarafından yayımlanan «Toptan Eşya Fiyatları Yıllık İndeksi»ndeki artışlar oranında artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bu kararlar Resmî Gazetede yayımlanır.»

Son metinle;

a) 27 nci maddenin birinci fıkrası (teşekkül oluşturarak kaçakçılık suçunu işlemek) kapsam dışı bırakılmış, ihracat kaçakçılığında da bu tür suçların işlenmesi hali yeniden ağır hapis cezası ile tecziye edilir hale dönüştürülmüştür.

b) Toplu kaçakçılık suçlarında da; diğer şartların yanında otuz milyonluk bir sınır getirilmiş ve bu değerin üzerindeki suçlar 27 nci maddenin dördüncü fıkrası ile getirilen para cezası uygulamasının dışında tutulmuştur.

5. Diğer taraftan 1918 sayılı Kanununun 45 inci maddesinde 26.5.1988 tarih ve 3450 sayılı Kanunla yapılan düzenleme yürürlüğe girdiği takdirde, Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan;

«Bir cürmün veya kabahatin işlendiği zamanın kanunu ile sonradan neşir olunan kanun hükümleri birbirinden farklı ise, failin lehinde olan kanun tatbiki ve infaz olunur.»

Hükmü nedeniyle getirilen bu düzenleme af müteliğine bürünecek, toplu veya teşekkül halinde ihraç kaçakçılığı yapmış olanlar bundan istifade edeceklerdir.

Bu suretle infaz aşamasında 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun 27 nci maddesinden hüküm giyenlerin bir kısmının hapis cezasının infazına devam olunurken, bir kısmı hemen tahliye edilecektir.

6. Yukarıda arzedilen hususlar ve emsal idare ve yargı kararları karşısında 26.5.1988 tarih ve 3450 sayılı «1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun» bir defa daha görüşülmek üzere Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince tade edilmiştir.

Arz ederim.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/481

Karar No. : 36

22.11.1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 9.5.1988 Tarih ve 18 Karar No.'lu raporu ile sonuçlandığı, «1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun» Türkiye Büyük Millet Meclisininin 26.5.1988 Tarihli 71 inci Birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Kanun Anayasamızın 89 uncu maddesi gereğince yayımlanması için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınının 27.5.1988 Tarih ve Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı 681-03098 Sayılı Tezkeresi ile Sayın Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımız, Anayasanın 89 uncu maddesi gereğince bir defa daha görüşülmek üzere Kanunu geri göndermiş ve gerekçeli geri gönderme tezkeresi de Genel Kurulumuzun 1.9.1988 Tarihli 1 inci Birleşiminde okunmuş bulunmaktadır.

Komisyonumuz, 1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanunu, geri gönderme gerekçelerini göz önünde tutarak Adalet Bakanı Sayın Mehmet Topaç'ın ve Bakanlık Temsilcilerinin de katılmalarıyla yeniden incelenmiştir.

Geri gönderme gerekçesinde; 1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun ile Türk Ceza Kanununda bir kişi tarafından işlenen kaçakçılık suçları ile teşekkül vücuda getirerek veya toplu olarak işlenen kaçakçılık suçlarında hükmedilen cezaların çok farklı olduğu, bu Kanunla 1918 Sayılı Kanun yönünden bu farklılıktan vazgeçildiği, yeni düzenlemenin af niteliğine bürüneceği ve toplu veya teşekkül halinde ihraç kaçakçılığı yapmış olanların bundan faydalanacağı belirtilmektedir.

Bu mahzurları ortadan kaldırmak amacıyla Kanunun 1 inci maddesinde yapılan düzenleme ile her türlü ihracat işlemlerinde gerçek dışı beyan ile ihracata yönelik olarak her türlü uygulamalarla Devlettten hak sız menfaat sağlayanlara ağır para cezası yanında beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezası da verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca maddeye bu suçların iki veya daha fazla kimselerce toplu olarak işlenmesi halinde faillere verilecek hapis ve para cezalarının yarısı kadar artırılacağına ve bu fiillerin ayrıca suç teşkil etmesi hallerinde ilgili Kanun hükümleri daha ağır bir cezayı gerektiriyorsa bu cezaların tatbik edileceğine ilişkin iki fıkra ilave edilmiştir.

Kanununun 2 nci ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Alpaslan Pehlivanlı</i> Ankara	Başkanvekili <i>Ihsan Nuri Topkaya</i> Ordu
Sözcü <i>A. Reyhan Sakallıoğlu</i> Sakarya	Kâtip <i>Gökhan Maras</i> Kırşehir
Üye <i>Ledin Barlas</i> Adana	Üye <i>Abdullah Ulutürk</i> Afyon
Üye <i>Kâmil Ateşoğulları</i> Ankara	Üye <i>Mehmet Çevik</i> Ankara
Üye <i>Hasan Namal</i> Antalya	Üye <i>Hasan Tanrıöver</i> Gaziantep
Üye <i>Naim Geylani</i> Hakkâri	Üye <i>Ali Haydar Erdoğan</i> İstanbul
Üye <i>Aytekın Kotil</i> İstanbul	Üye <i>Ahmet Ersin</i> İzmir
Üye <i>Sadettin Ağacık</i> Kastamonu (İmzada bulunamadı)	Üye <i>Murat Başesgioğlu</i> Kastamonu
Üye <i>Yılmaz Altuğ</i> Sivas	Üye <i>Eyüp Cenap Gülpınar</i> Şanlıurfa

**ANAYASANIN 89 UNCU MADDESİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA
BİR DAHA GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUN**

1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun

Kanun No. : 3450

Kabul Tarihi : 26.5.1988

MADDE 1. — 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 45. — Gümrük kapıları ve yolları dışındaki yerlerden memleket dışına eşya çıkaranlar hakkında eşyanın FOB değerinin bir misli ağır para cezasına hükmlenir.

Her türlü ihracat işlemlerinde bir veya birden fazla kişinin önceden anlaşarak dahi olsa, gerçeğe aykırı beyanname veya belge ibrazı ile ihracata yönelik olarak, ihracı fona tabi eşyada fon ödememek veya eksik ödemek suretiyle veya vergi iadesi, teşvik ve benzeri her türlü uygulamalarla Devlettten haksız menfaat sağlamaları halinde faillere, sağlanan menfaatin iki misli veya buna teşebbüs etmeleri halinde sağlanmaya teşebbüs edilen menfaatin yarısı oranında ağır para cezası verilir. Ancak bu ceza, menfaatin sağlanması halinde yirmi milyon liradan, buna teşebbüs edilmesi halinde beş milyon liradan az olamaz.

Bu maddenin uygulanması halinde suç konusu madde ve eşyalar müsadere edilir, hükmedilen para cezaları tecil edilemez. Para cezalarının tahsilinde, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanununun 5 inci maddesi hükmü uygulanır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun

MADDE 1. — 1918 Sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 45. — Gümrük kapıları ve yolları dışındaki yerlerden memleket dışına eşya çıkarılanlar hakkında eşyanın FOB değerinin bir misli ağır para cezası hükmolünür.

Her türlü ihracaat işlemlerinde, gümrüklere verdikleri beyannamelerde cins, nevi, miktar, menşe, mal alış faturası, gönderileceği yer ve ticarî eşyanın kıymeti gibi gerçek dışı beyan ile ihracata yönelik olarak, ihracı fona tabi eşyada fon ödememek veya eksik ödemek suretiyle veya vergi tadesi, teşvik ve benzeri her türlü uygulamalarla Dev-letten haksız menfaat sağlayanlara beş seneden on seneye kadar ağır hapis, sağlanan menfaatin iki misli ağır para cezası verilir. Ancak para cezası menfaatin sağlanması halinde yirmi milyon liradan, buna teşebbüs edilmesi halinde beş milyon liradan az olamaz.

Yukarıdaki fıkralarda sözü edilen suçların iki veya daha fazla kimselerce toplu olarak işlenmesi halinde faillere; verilecek hapis ve para cezaları yarısı kadar artırılarak hükmedilir.

Şu kadar ki, bu fiillerin ayrıca suç teşkil etmesi hallerinde ilgili kanun hükümleri daha ağır bir cezayı gerektiriyorsa bu ceza tatbik olunur.

Bu maddenin uygulanması halinde suç konusu madde ve eşyalar müsadere edilir, hükmedilen para cezaları tecil edilemez. Para cezalarının tahsilinde, 647 Sayılı Ceza-ların İnfazı Hakkında Kanunun 5 inci Maddesi hükmü uygulanır.

MADDE 2. — Kanunun 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Kanunun 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

